

Uppslagsböcker.

Svenska Kyrkomusici. Biografisk uppslagsbok 1936. Utgiven av Helge Olsén under redaktionell medverkan av Otto Olsson. Stockholm 1936. Helge Olséns förlag. 506 s. Pris kr. 15:—.

År 1928 utgav H. Olsén första upplagan av den biografiska uppslagsboken över Svenska kyrkomusici. Efter åtta år föreligger nu en ny upplaga, en stor vacker foliant om ett halft tusental sidor på gott planschpapper och med i det hela lyckade reproduktioner av en del av kyrkomusikerna.

Uppgifterna ha fullständigats, ehuru redaktionen beklagar sig över att flera hundra befattningshavare negligerat att lämna sådana. Detta synes egendomligt, då otvivelaktigt vederhäftiga matriclar såväl i praktiskt som i histo-

riskt och genealogiskt hänseende ha stort värde, alldeles oavsett att de bidraga till kårens sammanhållning. Huru vore det att matrikelns redaktion till en nästa upplaga satte sig i förbindelse med de olika organistföreningarnas styrelser, och genom dem införskaffade uppgifterna. Kan-ske kunde matrikeln på så sätt bli fullständig?

Två önskemål till nästa upplaga ber anmälaren att få anteckna: Låt i nästa upplaga kyrkomusikerna i de svenska församlingarna i utlandet vara med. De äro också svenska kyrmusiker. Det andra: Låt den latinska pluralformen: *kyrkomusici* falla. Man talar ju numera i ental om *en kyrkomusiker* ej om *en kyrkomusikus*. Men bruka vi alltså den svenska singularformen, bör man lika väl kunna använda den svenska pluralformen: *Svenska kyrkomusiker*. A. A.

Lägre organistexamen sommaren 1936.**LUND.**

Examinator J. Hedar. Censorer: B. Anrep-Nordin och O. Wadborg. Domk. exomb. A. Nygren.

Examinander: Sigurd Andersson, Edla Carlsson, Ingeborg Christiansdotter, Helge Duvander, Folke Engqvist, Assar Engström, Elsa Hansson, Brita Holmström, Börje Hultgren, Per Sture Johnsson, Olle Karlberg, Gösta Leonhardt, Nils Löfgren, Maj Mattsson, Gulli Nilsson, Linnéa Nilsson, Bengt Norén, Johan Palmqvist, Ebba Persson, Evy Stanley och Ivan Swedrup.

KALMAR.

Examinator D. Becker. Censorer:

O. Wadborg och H. Cedervall. Domk. ex. omb. A. V. Thornell.

Examinander: Carl Olof Andersson, Sven Blomén, Gustaf Borg, Arvid Davidsson, Gustaf Fryksén, Hjalmar Hellner, Allan Häggstam, Sture Jönsson, Axel Lundqvist, Ejnar Svensson, Siri Stränge, Ture Wiman och Folke Ägren.

LINKÖPING.

Examinator R. Darell. Censorer: I. Widéen och O. Olsson. Domk. ex. omb. F. M. Allard.

Examinander: Ake Bäcklund, Margit Bälter, Mai-Britt Carlsson, Sven Carlstedt, Edvin Haglund, Gösta Hjelm, Josef Johansson, Olof Johansson, Fol-

ke Karlsson, Vera Lindström, Rune Lund, Gösta Lundmark, Elly Lönnholm, Harald Melander, Börje Nilsson, Birger Norén, Börje Olsson, Erik Olsson, Ake Palm, Harald Palmgren, Erik Persson, Nils Persson, Anna Sköld, Sture Söderström och Kurt Törnvall.

UPSALA.

Examinator H. Weman. Censorer: O. Olsson och H. Lindqvist. Domk. ex. omb. G. Lizell.

Examinander: Karin Berg, Ingrid Berglund, Lena Bergman, Brita Billman, Erik Engberg, Lars Friberg, Ingrid Hammar, Birgit Holmström, Lennart Johansson, Sven Larsson, Alf-Erik Lokander, Stig Magnusson, Rut Nordström, Birger Olsson, Lennart Silfverberg, Greta Spångberg, Ingegärd Säfvestad, Karl Sivert Öhman, Greta Öster och Lennart Sundman.

FALUN.

Examinator C. Rogberg. Censorer: O. Morales och A. Jobs. Domk. ex. omb. H. Berggren.

Examinander: Knut Berggrund, Bengt Brander, Susanna Carlstedt, Ake Engström, Sigvard Eriksson, Karin Flinck, Karl Karlsson, Harald Kristoffersson, Gunnar Nylander, Per-Albin Olsson, Erik Sundgren, Göte Svedberg, Brita Söderén, Ture Thomasson, Evald Törnerud, Hildur Wallin och Jan-Håkan Åberg.

UMEA.

Examinator K. Engqvist. Censorer: A. Nordwall och C. Håkansson. Domk. ex. omb. E. Silén.

Examinander: Alf Helge Lindberg och Hans Ivar Karlsson.

LULEÅ.

Examinator G. Harlin. Censorer: S. Holmberg och A. Nordwall. Domk. ex. omb. G. Fastberg.

Examinander: Ragnar Sundqvist, Allan Asberg, Gustaf Lundström, Sture Rasmusson, Anna-Lisa Johnsén, Olof Lidin, Bertil Stenlund och Karl Stenlund.

Summa godkända examinander 106.

Krönika.

En skolsångsvecka med anslutning från Stockholms folkskolor och flickskolor har avhållits i huvudstaden den 22—28 april. Sångveckan har kommit till stånd på initiativ av musikdirektör Waldemar Åhlen och arrangör har varit Stockholms sånglärarförening. Den öppnades med ett radiotal av förste folkskoleinspektören dr Bror Jonzon, varefter en lyckad radiokonsert ledd av musikdirektörerna Lilly Lindell och Annie Petersson följde. Under veckan utfördes sedan inalles sju konserter på olika lokaler och ledda av olika dirigenter.

För den som strax förut bevistat den internationella skolsångskongressen i Prag och där hört exempel på både drill och gott pedagogiskt arbete var det en glädje att konstatera, att våra egna kunna bjuda något sådant. Programmen voro väl instuderade och körerna voro i de flesta fall välgörande fria från sådan kraftdressyr, som alltid utgör en fara för de små rösterna. I några fall hade en avdelning unison sång inlagts på programmen en anordning, som i hög grad senterades av föräldrapubliken. Det var med ett ord en väl organiserad

och genomförd sångvecka, som i hög grad är ägnad att stärka respekten och aktningen för skolsången.

Det hade från början varit meningen att visa ett avsnitt av den musikaliska fostran, men av olika skäl måste man avstå därifrån. Den livaktiga föreningen är emellertid betänkt på att återkomma med även denna punkt på sitt program. Vi gratulera initiativtagare och dirigenter till den lyckade skolsågsveckan.

T.

Koralvecka i Åhus Ända tills i år har ordet koralvecka varit sammanknippat med namnet Båstad, och när denna plats nämnts har alltid tanken gått till de koralveckor, som hållits där och de upplevelser, som varit förknippade därmed. Men från och med i år kommer också ordet koralvecka att föra tanken till motsatta sidan av Skåne, till det idylliska Åhus. Som vanligt var Kyrkosångens Vänner i Lunds stift anordnare av veckan, vilken var den fjärde i ordningen. Ledare för kursen var kyrkoherde J. Hartler.

Åhus är en plats rik på minnen »från fornstora dar», då Åhus benämndes stad och var en betydande ort i det då danska Skåne. Stadens gamla rådhus är nu förnämlig samlingsplats för de män, som nu styra och ställa om kommunens angelägenheter. Men för koralveckans deltagare var givetvis kyrkan den plats, som kom att vara medelpunkten under dessa snabbt flyende dagar.

»Gammal är kyrkan, Herrens hus står medan mänskovert falla». Dessa psalmsångarens ord föll ovillkorligen i ens tankar, när man kom in i Åhus minnesrika tempel. I dess hägn kunde man drömma sig tillbaka genom seklerna. I skymmande försommarkvällar kunde man vänta att få se ett stilla tåg av munkar och kor-

gossar, vandrande upp till heligt rum. Men bilden förbyts. I stället hör man kraftfulla ord ljuda under valven: »Vår Gud är oss en väldig borg»: År fogas till år. Kärva men anderik var den förkunnelse, som andans män bjödo sina åhörare under ortodoxiens tid. Ett nytt århundrade kom med nya strömningar av innerlig fromhet men och av rörelser av svärmisk och överkänslig karaktär. Varje tid har haft sin strävan att finna Gud.

Detta var något om den yttre ramomkring årets koralvecka. Vår kyrka firar i år 400-årsminnet av 1536 års svenska psalmbok och koralveckan hade därför i sitt program upptagit fyra föreläsningar om psalmboken och dess samband med psaltaren, tidegärden och mässan av kyrkoherde Knut Peters, Söndrum.

Varje dag inleddes med matutin och avslutades med completorium. Förmiddagens arbete avsåg övning i gregoriansk sång. Den leddes av musikdirektör Ragnar Blennow. Hans skickliga ledning och brinnande entusiasm gjorde, att vi aldrig blevo trötta, och snart blevo våra sångorgan smidigare och formade villigt neumer och melismer. På eftermiddagarna övade vi lutherska koraler under ledning av kandidat A. Uddling.

Då många av våra psalmer äro omskrivningar av psaltarens psalmer, var det av synnerligt intresse att lyssna till professor J. Lindbloms föreläsningar om »Psaltaren i det gammaltestamentliga gudstjänstlivet». På ett utomordentligt målande sätt lät professor Lindblom oss följa det judiska folket på dess väg upp till Herrens tempel under hymners och tacksägelsepsalmers jubel, när klagopsalmer ljödo och när huvudena böjdes vid syndabekännelse och bot. Efter dessa föredrag sjöngs den frygiska litanian.

Men en koralvecka omfattar ej bara

sång utan även kyrkomusik. Sålunda fingo vi höra såväl kompositioner från äldre tider som från vår egen tid, alla i strängt kyrklig stil, och förnämligt utförda av kyrkans organist, musikdirektör Fredrik Blennow. Av nutida kompositioner, som utfördes märktes, »Tre gregorianska koraler» av A. G. Joelsson samt en orgelkoral över psalmen: »Hjälp mig, Jesu troget vandra» av Fr. Blennow.

När vi på söndagskvällen samlades för sista gången till aftonandakt skedde detta med ett visst vemod men och med en jublande tacksamhet över allt vad dessa dagar givit av musikalisk kunskap men ännu mera för de högtidsstunder i stillhet inför Guds ansikte vi fått fira tillsammans. Men vi kände också det förpliktande ansvaret. »Sjung, läs och gack på Herrens vägar och gör din kallelse med flit». Dessa psalmens ord tyckes mig bra att ha som hjälp och stöd när misströstans ande vill gastkrama oss. Det är vår plikt att var på sin ort vara en förkunnare av de tankar och idéer, som ligga till grund för koralveckan till gudstjänstlivets förnyelse och det personliga fromhetslivets tillväxt.

Alma Nilsson.

Lunds stifts organist och kantorsförening höll årsmöte i Malmö den 6 och 7 augusti. Första dagen inleddes med en orgelstund av förnämligt slag i S:t Petri kyrka, varvid musikdirektör C. E. Rosenquist, Ängelholm, förutom en konsert av Vivaldi-Bach och en egen partita över Sv. Ps. 172 utförde Max Regers grandiosa fantasi över: »Vår Gud är oss en väldig borg».

Mötesförhandlingarna fördes sedan i Kungsparkens restaurant, varvid flera aktuella ärenden förekommo till behandling.

Det beslöts att endast kyrkomusiker borde få inträde i organistförening-

arna. Vikten av att prästerskap och kyrkomusiker samarbeta med varandra framhölls, men borde detta samarbete ske ej inom organistföreningarna, utan t. ex. i sällskapet »Kyrkosångens Vänner».

Diskussionen om en revision av den svenska mässmusiken inleddes av musikdirektör Rosenquist, som bl. a. påvisade huru en del felaktigheter lätt borde kunna avhjälpas utan att församlingssången därav finge något men. Talaren uppehöll sig vid de av professor Otto Olsson framförda önskemålen om att den gamla, värdiga gregorianska kyrkomusiken, på vilken i Sverige finnes riklig tillgång, skulle beredas ett större utrymme i missalet. Den gregorianska sången, med vilken antifonerna, litaniorna m. m. böra utföras, är enligt prof. Olssons åsikt utan all fråga den enda riktiga för liturgens del. Stiftsmötet instämde enhälligt i de av prof. Olsson framförda synpunkterna och önskemålen.

Musikdirektör R. Blennow, Astorp, höll ett inledningsanförande över frågan: »Kan den nuvarande kyrkomusikerutbildningen och examineringen anses tillfredsställande och kan med lag styrkas, att betyg från en examinerare äro mer värda än från en annan?» Hr Blennow ansåg, att den nuvarande åtskillnaden mellan en högre och en lägre organistexamen vore beklaglig, eftersom allmänheten synes vara av den uppfattningen, att sistnämnda examen vore mindervärdig, och förordade en enda kyrkomusikerexamen med berättigande att söka alla platser, vilken skulle kunna avläggas dels vid Musikaliska Akademien dels på tre andra platser i landet. Vid Musikaliska Akademien borde sedan kunna avläggas ytterligare en examen med högre lärokurser, berättigande till befordran före den förstnämnda. Kantor Zettergren framhöll, att realskole-

examen eller åtminstone motsvarande kunskaper borde vara ett villkor för att få avlägga kyrkomusikerexamen och att ämnet pedagogik borde vara obligatoriskt. Om tvenne med Musikaliska Akademien jämställda institut inrättades, exempelvis i Östersund och Lund, kunde den nuvarande stiftsexamineringen bortfalla. Mötet beslöt uppdraga åt styrelsen att anmoda Centralstyrelsen ordna så, att ordet »lägre» kom bort och att examen rätt och slätt kallas »organist- och kantorsexamen».

Förslag om inrättande av en »Organist- och kantorsbyrå» för hela landet väcktes av musikdirektör J. Pontén, Lund, vilken påvisade de svårigheter, som de yngre organisterna få vidkännas. På alla banor i vårt land väga tjänstgöringsmeriter tungt vid befordran. Utan dylika meriter torde det även med de bästa betyg vara svårt att erhålla en ordinarie kyrkomusikerbefattning. Många examinerade organister gå arbetslösa, eftersom de ej kunnat beredas tillfälle att genom vikariat vid sjukdom eller tjänstledighet erhålla en tjänstgöring, som

sedan vid ansökan till ordinarie befattning kunde återopas. Organistvikariatet annonseras sällan eller aldrig lediga, utan de tillsätts under hand, därvid ofta lokala intressen och personliga förhållanden spela in. Genom inrättandet av en byrå, till vilken alla arbetssökande organister kunde insända sina handlingar och till vilken alla organister och kyrkoråd kunde vända sig vid behov av vikarie, skulle saken kunna ordnas till alla parterers åtnåd: de unga organisterna finge möjlighet ej blott till tillfällig inkomst utan även till ur meritsynpunkt nödvändig tjänstgöring, och kyrkoråden och organisterna i landet kunde alltid garanteras kompetenta vikarier. Genom att varje platssökande vid insändandet av sina handlingar bifogade en avgift av t. ex. 5 kronor och genom att särskild avgift utginge till byrån för varje av densamma förmedlad tjänst borde byråns kostnader lätt kunna bestridas. — Förslaget mottogs med bifall och mötet gav styrelsen i uppdrag att omedelbart för Lunds stifts vidkommande utreda ärendet.

J. P.

4:de allmänna Svenska Kyrkosångshögtiden tillika 9:de allmänna Svenska Kyrkosångsmötet i Västerås den 13—16 november 1936.

Program:

Fredagen d. 13 november:

Inledningsgudstjänst i Västerås Domkyrka kl. 12 middagen.

Predikan av Biskop Einar Billing.

Västeråskören sjunger: Palestrina »Låt oss med Jesus vandra» samt ev. en kör av Schütz.

Kl. 7.30 e. m. Årkestiftets Kyrkosångförbund framför Buxtehudes Missa brevis. Därjämte sjunga Stockholms och Karlstads Stifts kyrkosångsförbund.

Lördagen d. 14 november:

- Kl. 8.30. Matutin.
 Kl. 7 e. m. Johannespassionen för soli, kör och orkester.
 Solister: Fruarne Lindberg-Torlind och Alin-Voghera; ing.
 Oscar Tjernberg, operasångarne Sigurd Björling och Folke
 Johansson.
 Kl. omkr. 9.30. Festbankett med musikprogram.

Söndagen d. 15 november:

- Kl. 8 f. m. Nattvardsgudstjänst: Biskop Gustaf Aulén.
 Västerås Domkyrkokör sjunger: Schütz »Den heliga nattvar-
 den», Mozart: »Ave verum corpus».
 Kl. 11. Högmässa med predikan av Ärkebiskopen.
 Högmässan inledes med en 1500-tals hymn av Örebrokören.
 Efter Tron sjunger Uppsala Domkyrkokör.
 Efter predikan: Västerås Domkyrkokör (förstärkt) Schütz:
 dubbelkör ur Exequien.
 Som avslutning av högmässan utför Rikskören koralkören
 »Dig skall ditt Sion sjunga» ur Kantat ps 29 av Bach.
 Vid orgeln: Domkyrkoorganisten Weman.
 Kl. 2—3. Orgelföredrag, varvid domkyrkoorganisten H. Lindqvist
 spelar »Dritte Teil der Klavierübung» av Bach.
 Kl. 6—7,15. Hymnkonsert, varvid bl. a. Strängnäs Stifts Kyrko-
 sångsförbund och Västergötlands Körförbund medverka.

Måndagen d. 16 november:

Kyrkosångens vänners dag:

Utfärd till Strömsholms slott.

a) förhandlingar, b) föredrag av Domk.org. Weman, c) ev. en
 hist. orgelkonsert på slottskapellets 1700-tals orgel.

För kvarvarande dirigenter och övriga tesupé å Margareta
 hushållsskola.

1100 sångare äro anmälda.

Bland inbjudna märkas: K. Musik Akademien, Diakonistyrelsen,
 Sv:s körförbund, Norges kyrkosångsförbund, Finlands d:o Norska,
 Danska, Finska organistföreningar, Reichsverband für ev. Kir-
 chenmusik, Neue Bachgesellschaft.

Meddelanden.

Val. Till innehavare av förenade lä- i Liden, Vnrl., Gust. Em. Andersson,
 rare och organisttjänster ha valts: Säffle, i Edsleskog, Alb., Erik Johans-
 i Bergsjö, Gvlb., G. Nyberg, Frösön, son, Bäckefors, i Strå, Östg., G. Nord-
 i Björnlunda, Söd. A. Kvist, Järbo, ström, Norrefors, i Tvetå, Sth., K. Y.

Ake Eriksson, Almby, i Lysvik, Vrml.,
Sven Arrlius, Ör, i Andrarum, Krist.,
H. A. Mårtensson, Herrestad, i Asby,
Östg., H. Uhrbom, Värnamo, i Gun-
nilsbo, Vstm., H. Ståhl, Arvika, i
Levene, Skb., W. Möller, Sävsjö, i
Vellinge, Skb., Arne Samuelsson, Blids-
berg, i Pived, Skb., Alva Gustavsson,
Remmedal, i Hardemo, Örb., K. Bir-
ger Aldén, Tåby, i Årsunda, Gvlb.,
Gösta Ladberg, Rasbo.

Handbok i orgelkännedom. Musikdirek-
tör Carl E. Rosenqvist i Ängelholm,

vilken inför denna Tidskrifts läsare
dokumenterat sig som en grundlig
kännare av orgeln, utger i höst en
handbok i orgelkännedom. Den blir
en handledning i orgelns byggnad en-
ligt moderna principer men omfattar
därjämte orgelkonstens historia och
en för orgelspelaren avsedd efter prak-
tiska synpunkter lagd framställning
av orgelns, orgelmusikens och orgel-
spelets inbördes sammanhang och ut-
veckling genom tiderna. Handboken
skall utkomma på C. W. K. Gleerups
förlag.

Nya kyrkomusikalier:

J. S. BACH. *Pingsthymn.* 7 öre. — *Aftonpsalm.* 7 öre. *Kom stilla död.* 7 öre.

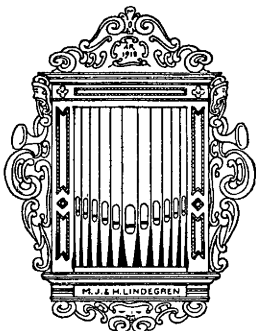
LUCAS OSIANDER, *Påsksång.* Utg. av K. Peters. 15 öre.

G. P. PALESTRINA, *Hell, dag så ljus och lyckosam.* 7 öre.

M. PRÆTORIUS, *Wie schön leuchtet der Morgenstern.* Utg. av Karl G.
Gustafsson. 25 öre.

D. WIKANDER, *Morgonhymn.* Utg. av K. Peters. 20 öre.

C. W. K. GLEERUPS FÖRLAG / LUND

H. Lindegren, Orgelfabrik

2:dra Långgatan 39, GÖTEBORG

TELEFONER: Bostad och Kontor 426 38, Fabriken 493 38

Tillverkning av piporglar med precis ton-
angivning och en enastående hållbarhet.
Intonationen utföres efter såväl äldre som
nyare metoder.

Verkligt kvalitetsarbete till moderat pris

Över 25 års praktik